

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Sociologi

Tema: Sociala normer och avvikelser

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

Lektionens innehåll kommer att undersöka begreppet sociala normer och deras betydelse i samhället, samt hur avvikelser från dessa normer kan leda till stigma och social kontroll. Eleverna kommer att analysera olika typer av avvikande beteenden och diskutera hur dessa hanteras i olika samhällsgrupper.

Kunskapskrav

Eleverna ska kunna beskriva och analysera sociala normer och avvikelser, samt diskutera effekterna av normbrott på individen och samhället. De ska också kunna ge exempel på hur normer kan variera mellan olika kulturer och samhällsgrupper.

Lärarledda instruktioner

Introduktion till sociala normer (10 min)

- Definiera begreppet sociala normer och förklara deras roll i samhällslivet.
- Ge exempel på både formella och informella normer och deras funktioner.
- Diskutera varför normer är viktiga för social sammanhållning.

Genomgång av avvikande beteenden (15 min)

- Introducera begreppet avvikelse och diskutera olika former av avvikande beteenden (exempel: brott, subkulturer, livsstilsval).
- Analysera sambandet mellan normer och avvikelse, samt hur avvikelse kan variera beroende på kontext.
- Använd videoklipp eller nyhetsartiklar för att illustrera aktuella exempel på avvikande beteenden.

Gruppdiskussion om normer och avvikelser (15 min)

- Dela in klassen i grupper och ge dem specifika fall som rör avvikande beteenden (exempel: graffiti, droganvändning, anorexia).
- Be grupperna diskutera vad som anses vara normavvikande i dessa fall och vilka påföljder eller reaktioner dessa avvikelser kan medföra i samhället.
- Låt grupperna redovisa sina slutsatser för klassen.

Sammanfattning och reflektion (10 min)

- Samla klassens tankar och insikter från gruppdiskussionerna.
- Diskutera hur normer kan förändras över tid och ge exempel på s.k. normförändringar.
- Klargör vikten av att förstå sociala normer i analysen av samhällsfrågor.

Aktivitet

Eleverna ska skapa en kampanj för att öka medvetenheten om ett specifikt avvikande beteende och dess konsekvenser. De kan välja mellan exempelvis mobbning, psykisk ohälsa eller diskriminering. Kampanjen ska sträva efter att förändra uppfattningen om beteendet i samhället.

Beräknad tidsåtgång: 30 minuter

Exit-ticket

- Vad kännetecknar en social norm?
- Svar: Sociala normer kännetecknas av att de är oskrivna regler som styr beteenden inom en grupp eller samhälle.
- Nämn ett exempel på avvikande beteende.
- Svar: Ett exempel på avvikande beteende kan vara droganvändning, som bryter mot samhällsnormer kring droger.
- Vilken funktion har social kontroll i samhället?
- Svar: Social kontroll har till uppgift att upprätthålla normerna och förhindra avvikande beteenden genom olika åtgärder, inklusive sociala påtryckningar och lagstiftning.
- Hur kan avvikande beteenden hanteras i olika kulturer?
- Svar: Avvikande beteenden kan hanteras olika beroende på kulturella värderingar; vissa kulturer kan tolerera vissa avvikelser mer än andra.
- På vilket sätt kan normer förändras över tid?
- Svar: Normer kan förändras genom sociala rörelser, kulturella förändringar och exempelvis påverkan från media eller ökad medvetenhet om specifika frågor.

Hemläxa

Analysera en social norm i ditt eget liv eller i samhället och diskutera vad som händer om denna norm bryts. Längd: 300–400 ord.

Fördjupningsuppgift

Forskning om hur sociala normer och avvikelser skiljer sig åt mellan olika kulturer. Skriv en uppsats där du redogör för dessa skillnader och analyserar hur de påverkar individers beteende och sociala liv i respektive kultur.

Förslag för nästa lektion

Föreställningar om avvikelse och stigma. Nästa lektion kan fokusera på hur avvikande beteenden uppfattas i samhället och hur stigma kan påverka individer som upplever normbrott. Vi kan undersöka teorier kring stigma och dess sociala konsekvenser samt diskutera hur samhället kan arbeta för att motverka stigma kring olika grupper.

Förberedelser

- Förbered fallstudier och exempel på sociala normer och avvikande beteenden.
- Samla relevant material och exempel för kampanjaktiviteten.
- Se till att ha resurser för att diskutera stigma och dess effekter.

Tags: [Lektion](#)